

Kirjad raamatukogule

Krista Aru, PhD

Tartu Ülikooli raamatukogu direktor aastatel 2019–2024

Elada on õnn ja ka kohustus

Tundus kuidagi õige meenutada raamatukogu endist direktorit Krista Aru tema enda sõnadega. Krista oli aldis kirjutama, sest helistades-rääkides „kaob kõik kiiremini käest ...“ Alltoodud valik on tehtud aastatel 2019–2024 raamatukogu siselisi saadetud kirjadest. Enamasti alustas Krista oma kirju pöördumisega „head sõbrad“ või „head kaaslased“.

Väljavalitud katkendid kirjadest ei administreeri, käse ega keela, pigem jagavad ning kutsuvad ümbritsevast elust ning maailmast rõõmustamisväärsset leidma, argipäevas peituvat võlu märkama, meie oma raamatukogu üle uhkust tundma ja igapäevase töö olulisust tajuma. Kirjad jagavad seda, kuidas Krista maailma nägi ja mõistis ning mida ta tähtsaks pidas. Raamat, raamatukogu, ülikool ja Eesti olid tema silmis partnerid, keda ta respektis, kellega oli võimalik nii vaielda kui üheskoos tegutseda.

Karl Morgenstern ja Jaan Tõnisson olid Krista jaoks sama lähedased kui tänased kaasteelised. Kirjadest kumab lugupidamine teerajajate suhtes, kes on Eesti vaimsust, kultuuri, keelt, rahvuslust ja omariiklust kandnud ning suunanud. Meie õnn on käia eelkäijate sillutatud teel, meie kohus on teatepulk järeltulijatele väärilt üle anda. Paljudest saadud autasudest pidas Krista kõige tähenduslikumaks Tartu Ülikooli Rahvusmõtte auhinda.

Krista kirju sirvisid Katri Armolik, Kertu Uri ja Marianne Marlene Tiik

Krista Aru 2012. a.
Foto: Lauri Kulpsoo

23.10.2019

Olen raamatukogule palju mõelnud. On üks väga huvitav suurus, mille olemuses on palju vastuolulist, aga ka palju võimalusi. Aga kindlasti pole raamatukogu vaid töökoht, sel on meile endile nii tugev kujundav ja muutev võim. Asutustega, mille põhiolemus vormib ka selles töötavaid inimesi, on alati küsimus, kas ja kui võrd lasta sel võimul isetahtsi mõjuda. Või hoopis ise seda võimu suunata?

Ma arvan, et olen neile küsimustele valmis vastama jaanuari alguses. Üldkoosolekul, kui me üksteisele head uut aastat soovime. Praegu pole muud, kui aasta 2019 edukalt ära lõpetada, pidades tänuga meeles, et 1. detsember 1919 oli ajalugu muutva tähendusega sada aastat tagasi, aga on seda ka täna.

09.04.2020

„Ei tule teist ja paremat maailma me jaoks. Nii nagu ühtki tegu ei tõsta ümber.“ (D. Kareva).
Peame ise tegema, et maailm meie sees ja ümber oleks rõõmsam ja parem!

20.05.2020

Näitus raamatukogus ei ole midagi erilist: see on üks meie suhtlemis- ja teadvustamisvõimalusi. See on võimalus näidata oma kogusid.

Aga mitte ainult!

See on ka võimalus tuletada meelde kõike head ja ilusat, mis on olnud ja mis võiks edasi kesta.

See on võimalus panna vana ja väärtuslik uude keelde, kunstikeelde või hoopis kaas-äegsesse vormi, ning nii jõuda ka nendeni, kes ei tahagi enam väga lugeda ega raamatutes otsida. On võimalus kõnetada kaasaega, sest vähe on asju, mida kunagi varem poleks olnud või sündinud.

12.06.2020

Eestimaa suvel on palju nägusid ja lõhnu. Iga aasta lisab midagi uut juurde, sest aastad ongi ju erinevad.

Pealegi muutume me ise ... aga kas me märkame ja tunneme rohkem või vähem, selles on küsimus.

19.08.2020

Päike kuldab seda saabuvat päeva ja meelitab kindlasti kõikide koduste askelduste kõrval mõtlema sellele, kes me oleme ja kuhu me liigume.

Soovin teile kõigile, et mõte Eestist, eestlusest ja vabaduse väärtusest ei muutuks kunagi rusuvaks ja väsitavaks. Ikka vastupidi: et selles mõttes oleks vaimsust, mis annaks tahtmise teha armastusega tööd, mida oskad.

Eesti vajab meist igaüht! Vajab igaühe tööd, arvamust ja olemasolu.

Ilusat taasiseseisvumise päeva!

28.08.2020

Rõõmsat kooliaasta algust!

Paljude ilusate täht- ja pidupäevade kõrval on 1.september siiski eriline. See on päev, mil me kõik, vanad ja noored, hakkame taas õppima. Kes ise koolipingis, kes kodus kooliülesandeid kontrollides või kes tänaval ruttavate koolilaste jutuvada kuulates.

Ja kuigi selle kooliaasta kohal on küsi- ja hoiatusmärke, teadmatust ja kartusi, soovin, et kodusoojus ja -hool suudaksid neist alati võitu saada.

Et õppijail jaguks uudishimu ja lapsevanematel kannatlikkust!

Et me kooliaastat lõpetades võiksime öelda: oli huvitav aasta. Saime vaid targemaks ja paremaks!

20.11.2020

Päevavalgust jagatakse meile praegu napilt. Kust seda valgust leida? Ikka iseendast, oma lähedastest ja sõpradest. Aga muidugi ka raamatutest, sest raamatud ei vea kunagi alt.

27.11.2020

Sellised ajad, nagu on praegu, näitavad kõige paremini, milleks me võimelised ja suutelised oleme. Ja mul on hea meel näha, et me tuleme toime nii raskuste kui ka ootamatustega.

Soovin, et esimene adventiküünal, mille süütame, tooks valgust ja soojust, aga ka uut tahtmist edasi liikuda, otsida ja luua.

Ja uut indu unistada! Sest elu ilma unistusteta muutub liiga halliks!

30.12.2020

Lõppev aasta tuletas meelde vanu tõdesid ning osutas vajadusele olla kogu aeg valmis ootamatusteks. Vanade tõdedega on edaspidi ilmselt lihtsam, sest meie majast pole kunagi kadunud tahtmine teha tööd. Vaja on vaid, et me ise tunnetaksime ja väärtustaksime oma töö tähtsust. Ootamatusteks aga vist ei saagi valmis olla, tuleb vaid olla avatud meelega.

Selgemalt kui kunagi varem ilmutas end sel aastal kogukonna tähendus. Kogukond sõpruskonnana, lähikondlastena, töökollektiivina ehk inimestena, kes mõistavad, arvestavad, kuulavad. Üksteist usaldavat ja toetavat kogukondlikkust, mis lubab ja arvestab eriarvamusi, kuid leiab nendest alati edasiviiva ühise joone, soovin meile ka uueks aastaks! Et me saaksime üksteist usaldada ja üksteisele loota.

Olgu teil kõigil tore ja meeleolukas hüvasti-jätt aastaga 2020! See aasta läheb ajalukku, selles pole kahtlustki. Ja alaku aasta 2021 uute unistuste, soovide ja tahtmistega heas usus ja parimas tujus!

22.02.2021

Vabariigi sünnipäeval eel soovin teile, teie perele ja teie lähedastele, et teil:

keset praktilist elu jääks alati veidi aega ja tahtmist ka millegi ebapraktilise jaoks;

et jaguks tarkust ja armastust iseenda ja oma kaaslaste vastu;

et töö ei muutuks püüniseks, millest pole pääsu, vaid et selles oleks loomingulist indu;

et unistused oleksid alati suuremad ja ilusamad kui ümbritsev elu!

Ja et me kõikidel pidupäevale järgnevatel päevadelgi ei unustaks, et aegade halbuse üle pole mõtet kaevata, tuleb vaid soovida, et „... iga kündja püüaks künda oma vaod täna kübeke sirgemad ja sügavamad kui eile ja iga mõtleja mõelda raasuke veel intensiivsemalt ja selgemini kui äsja“ (Jaan Kross).

26.03.2021

Kõndides mööda tühja maja, püüdes seejuures mitte ette jääda Kyyriksi meeskonnale, kes küsimata haarab enda kätte ühe ruumi teise järel, pean pingutama, et mitte unustada, et tegemist on raamatukoguga.

On vaid üks suur maja, paljude ruumide, suurte saalide ja koridoridega.

Millisena maailm väljub koroonaajast? Millisena tahame väljuda meie?

Kui me esimesele küsimusele ei oska vastata, siis teisele küsimusele peame vastama.

Selge on, et niipea (kui üldse kunagi) ei taastu aastakümnetetagune vajadus raamatukogu järele. Mis selles suures majas siis toimuma hakkab? Kes seda vajab? Keda ja milleks me siia ootame? Need küsimused tuleb esitada, aga mitte sellisena, nagu me kahtleks raamatukogu kui institutsiooni vajalikkuses, vaid vastupidi: ühes usuga raamatukogu vajalikkusesse ja tulevikku.

Kutsungi teid kõiki üles panema kirja oma mõtteid, arvamusi, unistusi raamatukogu tulevikust! Järgmisel aastal täitub ju 220 aastat raamatukogu asutamisest ja kui me tahame, et sel raamatukogul oleks veel 200 aastat ees, peame sellesse panustama juba täna, sel koroonahallusega kaetud päeval. Kõiki mõtisklusi ja arvamusi võib mulle saata jooksvalt, nende vastuvõtuks on mul alati aega.

25.10.2021

Püüame ise olla senisest veelgi tähelepanelikumad ja hoolivamad, kaotamata naeratust ja reibast meelt! Kurtmine ja kartmine ei aita, pole kunagi aidanud. Aitab töö, aitab hoolivus, aitab sõprus, aitab lahkus ...

03.01.2022

Probleeme ja ootamatuid sehkendusi tuleb nangunii, maailm meie ümber pakub selleks küllaldast alust. Seepärast peame püüdma hoida endas rahu ja rõõmu ja pakkuma seda ka kõikidele oma lähedastele nii tööl kui ka kodus. Kui vaja, tuleb end rõõmsaks ja rahulikuks isegi sundida. Edu tuleb osata näha, seda ise ka nautida, mitte alati teistele loota. Ja tervis – seda tuleb alati soovida nii endale kui ka teistele.

Algab raamatukogude aasta ja meie raamatukogu juubeliaasta. Seega on sel aastal vähemalt vaimselt ja ideeliselt eriline tähendus: rohkem kui üks kord tuleb meil vastata küsimustele, milles on raamatukogu koht ja tähendus ning kas see, mida meist igaüks siin igapäevaseks teeb, on asjalik ja vajalik ning kas ja kuidas saaksin seda kõike veelgi paremini teha. Kui me neile küsimustele ausalt ei vasta, on meil väga raske täita rolli, mida Karl Morgenstern Tartu Ülikooli raamatukogule ette nägi: mõjutada selle paiga nägu ja selle elu kulgu.

Aga hoolimata kõikidest pidulikest tähtpäevadest, soovin, et eelkõige tahaksime ja oskaksime näha igas inimeses leiduvat head ja ilusat!

22.02.2022

Täna [nelikümmend aastat tagasi], 22. veebruaril 1982. aastal, avati suure pidulikkusega Tartu Ülikooli raamatukogu uus hoone, tänane raamatukogu. Meie seas on neid, kes mäletavad hoone kerkimist; on neid, kes on töötanud selle ehitusel, ja neid, kes raamatukogu Toomemäelt siia kolisid.

Nelikümmend aastat tagasi oli see maja üks kaasaegsemaid terves Nõukogude Liidus. Eks seda kinnita ka fakt, et 1983. aastal käis raamatukogus miljon inimest.

Neljakümne aastaga on maailm põhjalikult muutunud. Muutunud on ka raamatukogu. Nendes muutustes näib, et see Struve tänava raamatukoguhuone ei vasta küllalt hästi meie tänastele püüdlustele, et on liialt akadeemiline ja suursugune, liialt kauge ja kõle, ebaökoonoomne jne, jne. Muidugi on hoonel puuduseid ja hädasid. Ehitati see ju rohkem kui nelikümmend aastat tagasi, mil akadeemiline maailm ja seda esindav raamatukogu pidid sisen-dama aukartust kõrgema hariduse ees. Täna me tahame midagi muud: tahame, et haridus ja teadmised oleksid kõigile kättesaadavad. Tahame selle ajale jalgu jäänud aukartuse teadmiste ees kujundada igaühe võimaluseks.

Ja see on meie teha, sest hoohele annavad iseloomu ja hinge ikkagi selles töötavad inimesed.

Rõõmustagem, et Laine Peep ja tema meeskond selle maja välja võitlesid ja valmis ehtasid! Täname kõiki asjaosalisi!

Jagugu meil tahet ja oskusi hoida raamatukogu vajalikuna ja avatuna oma aja nõudmistele!

23.02.2022

Oma riik. Ukrainas toimuva taustal on see sõna-paar praegu erilise tähendusega. Oma riik on juba kolmkümmend aastat olnud meie igapäevane elu, algul küll veidi tahumatu ja nurgeline, aga täidetud tööst ja tahtest. Aastatega on see riik aina enam sarnane selle maailmaga, mis kunagi jäi kaugemale raudse eesriide taha. Ise oleme seda riiki ehitanud ja eks meil seetõttu ole ka õigus kiruda, kui miski ei lähe just nii, nagu lootsime või õigeks peame. Ikkagi oma riigi asi!

Eesti Vabariigi 104. sünnipäeva eel soovin, et me hoiaksime üksteist, oma kodu ja oma riiki. Ja et selle hoidmise aluseks oleks õhkkond, milles hoolimine ja usaldus oleksid suuremad kui väikesed vastuolud ja mittemeeldimised. Et me kunagi ei unustaks Jaan Tõnissoni sõnu Eesti Vabariigi algusaastatest: „Tõustes iseseisvaks riigirahvaks, kes ise kujundab oma saatust, oleme ühtlasi suured kohustused oma peale võtnud: mida tarvis, tuleb meil enestel teha. Ei ole algatust oodata mitte teistelt, ei virgutust väljastpoolt.“

Soovin kõigile rõõmsat ja kosutavat oma riigi sünnipäeva! Ärgem unustagem, et oma riik algab meist igapäevast, igapäevast tööd ja tegevustest.

21.06.2022

Rõõmsat jaaniaega!

Andku see valguseaeg hingekosutust ja meekeerksust! Ja muidugi – toredat Võidupüha!

Olgugi see Võidupüha vaid kaugel ajalukku vajunud sündmus, on sel oma koht ja tähendus meie vabaduse tulekus.

Praegu on meie aeg ja kohus teha kõik, et see vabadus kehtaks. Meie laste ja lapselaste jaoks. Teha seda oma igapäevase töö ja olemissellega, isegi oma igapäevaste mõtetega, sest mõtted ju annavadki tegudele varjundi.

19.08.2022

Eesti iseseisvuse taastamise 31. aastapäeva eel soovin, et leiaksite homme kõikide argitoimetuste kõrval selle hetke, mil mõelda Jaan Tõnissoni sõnadele: „Riik, see oleme meie ise. Oma riik on ühekorraga meie kõikide õnn ja ka kohustus.“

Soovin, et keset seda maailmas võimutsema trügivat kurjust, ebaõiglust ja vägivalda oleks kõigil jaksu olla lihtsalt hea inimene ja elu armastada. Et oleks jõudu hoida ja kaitsta, mõista ja toetada oma lähedasi, sõpru ja kaaslasi. Et jaguks tahtmist teha rõõmu ja vastutustundega oma tööd, hinnata ning väärtustada oma kultuuri. Ning et unistus, usaldus ja lootus oleksid meie kaaslasteks ka kõige raskematel hetkedel!

01.12.2022

Rõõmsat rahvusülikooli sünnipäeva!

Ka rasketel aegadel tuleb otsida ja leida hetki, sündmusi ja inimesi, kelle ja mille üle rõõmustada ning uhkust tunda!

Me peame olema uhked, et meil on oma rahvuskeelne ülikool, et 103 aastat tagasi suudeti see keset Vabadussõja lahinguid ellu kutsuda.

Me peame rõõmustama, et see „valguse uus kandja“, nagu kirjutas aastal 1919 Gustav Suits, on suutnud püsida ja edeneda kõikide aegade ja olukordade kiuste ja neist hoolimata.

Me oleme tänulikud, et meile on osaks saanud õnn ja võimalus töötada oma rahvusülikooli ühes auväärsemas asutuses – selle raamatukogus.

Raamatukogu on ja jääb ülikooli tugipunktiks, teaduse ja loovuse kandjaks ning kultuuri rikastajaks.

30.01.2023

Eesti kirjanduse päevaks

Me ei korralda täna küll üritusi, kuid pidupäev südames võiks meil ikka olla.

Tervitan teid Jaan Tõnissoni sõnadega aastast 1900. Minu meelest kõlavad need õigesti ka aastal 2023:

„Kirjandus on kõige mõjusam hariduse välja-
laotamise abinõu. Tema abil selgib meie silm,
meie mõistus ja mõtted saavad teritatud. Udu
lahkub meie ümbert, ja meil on võimalik kauge-
male ette näha.“

23.02.2023

Sada viis aastat tagasi, kui Eesti Vabariik sündis, oli kõrgeim aade VABADUS. Vabadus ise valida, otsustada, teha ja ka eksida.

Enam kui rikkuses taheti tunda end vaba-
duses. Igapäevaste toimetuste ja tegemiste
möödupuuks oli siis arusaam: aita ennast ja sind
aidatakse. Aita teist ja sind aidatakse veelgi
enam.

Oma riigi 105. sünnipäeva eel soovin, et me
ei unustaks seda riigi algust kandnud vaimsust!

Et me tahaksime ja oskaksime tõrjuda kurja ja
olla alati sellel poolel, kus on headus!

Et me jaksaksime kasvatada loovat jõudu
endas ja enda ümber ning uskuda, et kõik meie
teod või tegemata jätmised ei kujunda mitte
ainult tänast, vaid ka homset päeva.

23.02.2024

Õhk on kord soojem, teinekord karem:

millal me teame, mil aeg ajast parem?

Istu sa kaalul, kas vannu või palu:

raskus on üks, olgu kui suur su talu.

Sina ju aegasid mõõta ei saa,

osa sa oled ju temasta –

aeg aga on sinu kaaluja!

Nende Juhan Liivi sõnadega soovin teile ja
teie lähedastele kaunist vabariigi aastapäeva!

Kuigi aeg meie ümber on murelik ja ettearva-
matu, rõõmustagem, et meile on osaks saanud
õnn elada vabas Eestis ja teha tööd, mille
tähtsuses ja väärtuses pole kahtlust.

Soovin, et oskaksime hinnata seda head, mis
meil on! Et ka keset kõige hallimat argipäeva
leiaksime midagi rõõmustavat, mida homsesse
kaasa võtta!

Et ikka ja alati tahaksime unistada ja loota
ning hoiaksime ja armastaksime oma kodu, oma
Eestit!

14.03.2024

„Ühelgi keelel ei ole mitte iseenesest iseära-
likku väärtust, vaid suurel ja väikesel keelel on
väärtus tema kõnelejate pärast,“ kinnitas Jaan
Tõnisson rohkem kui sada aastat tagasi.

Kandkem oma emakeelt rõõmu ja austusega!
Olgem ise tähelepanelikud ja püüdlikudki, et
see keel kestaks ja areneks!

Ilusat emakeelepäeva!

05.08.2024

14. augustil on minu viimane tööpäev raamatu-
kogus.

Mulle on need viis aastat olnud üks tore ja
huvitav aeg.

Olen teile kõigile nende aastate ning neid
aastaid täitnud koostöö eest väga tänulik!